Nr. 160. Czwartek 15. Lipca 1852. Rok gazecie 41.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i codziennym urzędowym Dziennikiem, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 złr. 15 kr., miesięcznie 1 złr. 25 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 40 kr., miesięcznie 1 złr. 40 kr. — Insercya od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz piérwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 22. czerwca. Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem, Konrada *Kocy*, c. k. pensyonowanego majora wynieść najłaskawiej do stanu szlachectwa Cesarstwa austryackiego.

Lwów, 22. czerwca. Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem Jana Chrzc. *Benevenuti* w stopniu najstarszego dyrektora uprzywilejowanego austryackiego banku narodowego, jako kawalera orderu ces. austr. korony żelaznej klasy III, stósownie do statutów tegoż orderu wynieść najłaskawiej do stanu rycerskiego, Cesarstwa austryackiego.

Sprawy krajowe.

Lwów, 15. lipca. W wielkiem Księstwie Krakowskiem zaasygnowano w miesiącu czerwcu 1852, tytułem zaliczek na rachunek przyrzeczonej indemnizacyi za zniesione powinności od gruntów chłopskich sumę 1303 złr. 30 kr. Gdy do końca maja r. b. w tym samym celu wypłacono kwotę 125,892 złr. 17 kr., przeto wynosi ogółowa suma użytych w tym względzie pieniędzy 127,195 złr. 47 kr. mon. konw.

(Dzieje średniego wieku dla austr. gymnazyów i szkół realnych przez pana Richarda Rotter, c. k. profesora.)

Wiédeń, 10. lipca. Nakładem c. k. nadwornego księgarza W. Braumüller wyszła temi dniami na widok publiczny naukowa książka dziejów średniego wieku dla austryackich gymnazyów i szkół realnych. Niewchodząc w bliższy rozbiór tego dzieła, wymienimy tylko najcelniejsze jego własności. Autor, pan Richard Rotter, profesor przy c. k. wyższej szkole realnej na Schottenfeld w Wiédniu, miał na celu najszczególniej dzieje całej Austryi i przytem postawił na czele nietylko ogółowe stanowisko i wielki wpływ naszej ojczyzny na losy Europy w ogóle a Niemiec w szczególności, lecz oraz obrał sobie za kierującą myśl swego obrazu uznaną dopiero w najnowszym czasie zasadę jedności państwa. Na względy zasługuje pokonanie hystorycznego materyału, który właśnie dlatego, że hystorya austryacka znalazła gorliwe zastępstwo, przy sumiennem wypracowaniu dziejów reszty Europy, musiał przybrać rozmiar na wielką stopę; a jednak stylizacya jest płynna i ujmująca, a treść równie daleka od niedokładności jak przeładowania. Bardzo interesujące są dla młodych i starych osób hystoryczne rozprawy o kulturze krajowej; one stanowią oryginalną cechę tej książki obok okazujących wielką pracowitość hystoryczno-jeograficznych zarysów. Z ukontentowaniem czytamy o powolnem doskonaleniu się kunsztu, umiejętności, rękodzieł, handlu i industryi; bo czytamy o rzeczach, które w około nas ciągle się rozwijają, a których przyczyna powstania i na różnych stosunkach opierającego się rozwoju niewielom jest wiadoma. Już same te oddziały zjednają tej książce dobre przyjęcie, pomijając zupełnie to, że w właściwej hystoryi politycznej do zalet książki należy uwzględnienie najnowszych badań i wyłączenie wielu kłamstw, które dotychczas za prawdę miano. Dowiadujemy się, że „Dzieje nowego czasu“ *(Geschichte der neuen Zeit)* są już w druku i w połowie listopada będą w handlu księgarskim; wydanie trzeciego, a właściwie pierwszego tomu (starożytność) zapowiedziane jest na marzec 1853. Namieniony tom poświęcony jest ministeryalnemu radzcy, panu Maryanowi Koller. Oby to przedsiębierstwo było uwieńczone pomyślnym skutkiem. *(L. k. a.)*

(Postanowienie najwyższe względem opłaty należytości za jazdę pocztową. — Sprostowanie. — Wiadomości potoczne.)

Wiédeń, 11. lipca. Jego ces. k. Apostolska Mość postanowił, że pod względem opłaty należytości za jazdę pocztową niema być zaprowadzone żadne uwolnienie ani dla Osoby Jego Ces. Mości, ani dla członków najwyższej rodziny Cesarskiej. O czém zostały uwiadomione w należyty sposób wszystkie urzęda i expedycye pocztowe.

— Kilka dzienników wspominało już, że administracya finansów ma zamiar puścić w kurs asygnacye skarbu państwa na 1 reński. — Jesteśmy spowodowani ogłosić to doniesienie za fałszywe. *(L. k. a.)*

— Według listów z Sztockholmu Ich Mość król i królowa Szwedzka, którzy wybierają się do wód w Niemczech, wstąpią przy téj sposobności także do Austryi, z powrotem w końcu sierpnia staną w Ischl, a ztamtąd zapewne do Wiédnia się udadzą.

— Plan budowy dla nowego dworca północnej kolei żelaznej jest już potwierdzony. Dworzec będzie wybudowany w należytéj wielkości według najnowszego stylu i znacznym kosztem, i zaopatrzony gustowną salą dla osób i pakunków. *(Ll.)*

(Obwieszczenie c. k. wojskowej komendy dystryktowej w Peszcie.)

Peszt, 9. lipca. C. k. wojskowa komenda dystryktowa publikowała następujące obwieszczenie:

Z przyczyny ponowionych w najnowszym czasie w niektórych okręgach tego wojskowego dystryktu przypadków podłożenia ognia i w zuchwały sposób wykonanych rozbojów, uznał wysoki c. k. wojskowy i cywilny rząd rozporządzeniem z dnia 5. lipca, za rzecz stósowną, zakres wojskowych sądów doraźnych, mianowanych proklamacyą z 20. grudnia z. r. dla obwodu komitatów Peszt-Pilis i Peszt-Solt, Szolnockiego, następnie Csonogradzkiego i Csanadzkiego komitatu, tudzież dystryktu Jazygii i Kumanii, względem zbrodni rabunku, rozboju, a wyjątkowo także nieupoważnionego posiadania broni, rozciągnąć także na zbrodnię podkładania ognia i dawania rozbójnikom przytułku.

Ztąd podaje się do wiadomości publicznej.

§. 1. Każdy od dnia tego obwieszczenia w obwodzie doraźnego sądu albo w ucieczce z niego schwytany podkładacz ognia, podpada wojskowym przepisom doraźnego sądu i będzie rozstrzelany.

§. 2. Tej samej karze śmierci w doraźnym sądzie wojskowym popadnie każdy, kto od dnia tego obwieszczenia w obwodzie doraźnego sądu ukrywa znanego mu jako rozbójnika, zbrodniarza przed ścigającą zwierzchnością, c. k. żandarmeryą, asystującą jej wojskową komendą, albo pojedyńczemi do tego wyznaczonemi wojskowemi indywiduami; albo kto takiemu od władzy bezpieczeństwa lub pojedyńczych jéj organów ściganemu zbrodniarzowi chytrością lub przemocą złośliwie sposobność do ucieczki ułatwia; albo kto znanemu jako zbójcy zbrodniarzowi przytułek daje, lub ułatwia schadzki takich zbrodniarzy, gdy im bez niebezpieczeństwa mógł przeszkodzić.

Peszt, dnia 8. lipca 1852.

Od c. k. wojskowej komendy dystryktowej. *(W. Z.)*

(Przybycie J. M. księżny Modeny do Wenecyi. — Zaraza na winogrona.)

Wenecya, 7. lipca. *Osser. Triest.* donosi: Przybyła tutaj Jéj k. Mość księżna Modeny; na cześć téj dostojnej wizyty była wczoraj u Jéj k. Mości księżny Berry świetna uczta, na którą także najprzewielebn. patryarcha Wenecyi był zaproszony.

W okręgu Werony i Wicenzy zaczynają się pojawiać symptoma zarazy na winogrona, również okrąg Paduy nie jest wolny od tej choroby. *(W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Buda, 12. lipca. Wczoraj odbył się w stanowej sali redutowej świetny bankiet, na którym był Jego c. k. Apostolska Mość obecny i na który zaproszono wszystkich obecnych tu jenerałów, oficerów i żołnierzy, którzy w roku 1849 mieli udział w heroicznej obronie Budy. Wieczór był pomnik Hentzi oświetlony. *(L. k. a.)*

(Kurs wiédeński z 13. lipca 1852.)

Obligacye długu państwa 5% 97 1/8; 4 1/2% 88; 4% 78 3/4. 4% z r. 1850 91 15/16; wylosowane 3% —. Losy z r. 1834 —; z roku 1839 132 1/4. Wiéd. miejsko bank. —. Akcye bankowe 1359. Akcye kolei pół. 2200. Glognickiej kolei żelaznéj —. Odenburgskie —. Budwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. 762. Lloyd 635.

Anglia.

Niesnaski religijne, pisze dziennik *Union*, odegrają bez wątpienia ważną rolę w teraźniejszych wyborach do parlamentu angielskiego, gdyż wskazana z góry tendencya *anti-katolicka* ogarnęła wielką część ludności angielskiej; trzy bardzo nagany godne zdarzenia w najnowszych czasach stały się wyrazem tej tendencyi: proklamacya wymierzona przeciw procesyom katolickim, proces Achillego i rozruchy w Stockport. Te trzy zdarzenia chociaż się różnią co do natury swojej, mają jednak wspólny charakter i początek i stanowią całość, którą najdokładniej oznaczyć można nazwą *religijnego prześladowania.*

. . . Zaczynają się przeto bez wątpienia dnie ciężkich prób dla katolickiego kościoła w Anglii; ale niechaj rząd nie sądzi, że ten

czas będzie dla niego czasem swobody i pokju. Rząd jeszcze nieuczynił zadość, aby zaspokoić namiętności, które wywołał, aby dotrzymać kroku opinii publicznej. Wielcy mężowie stanu, lord Aberdeen i inni przepowiedzieli rządowi angielskiemu te nieprzyjemności przy dyskusyi nad bilem o tytułach duchownych; pytanie tylko, do jakiego stopnia się spełni ta przepowiednia. *(Abl. W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Londyn, 9. lipca. Dotychczas jest już wiadomych 127 wyborów; z tych jest 44 ministeryalnych a 83 opozycyjnych. *(Lit. kores. austr.)*

Francya.

(Ustawa względem nowych wyborów do rad jeneralnych. — Pozwolenie noszenia medalu wojskowego członkom admiralicyi. — Wiadomości potoczne.)

Paryż, 8. lipca. *Monitor* ogłasza ustawę tyczącą się nowych wyborów do rad jeneralnych, okręgowych i gminnych.

— Podług uwiadomienia w dzienniku urzędowym pozwolił teraz prezydent republiki także członkom admiralicyi, którzy pod jego rządem byli ministrami lub naczelnymi dowódzcami, nosić zaprowadzony na mocy dekretu konfiskacyjnego medal wojskowy. W odnośnym raporcie ministra marynarki, Ducos, powiedziano pomiędzy innemi: „Monseigneur! Pan nadałeś medal wojskowy tym jenerałom, którzy pod rządem Pana byli ministrami lub urząd naczelnych komendantów piastowali. Admirałowie floty, niemniej radzi niż jenerałowie armii lądowej widzieć na piersiach swoich dekretami Pana z 22go stycznia i 29go lutego ustanowiony medal, chlubiliby się tem, gdyby mogli otrzymać i nosić tę dekoracyę.“ Rozporządzenie prezydyalne przyznaje ten zaszczyt trzem wiceadmirałom panom Bandin, de la Susse i Parseval Deschenes.

— Podług doniesienia w Patrie pracują obecnie nad konstytucyą dla Algieru.

— Układy dla odnowienia traktatów handlowych między Francyą i Belgią toczą się nieprzerwanie. Słychać, że rząd francuski niechce zrobić żadnej koncesyi pod względem przedruku; lecz nalega na zupełne przytłumienie jego.

— Francuski poseł przy rosyjskim dworze, jenerał de Castelbajac, przybył dziś do Paryża, ale ma tylko przez krótki czas tu zabawić a potem znowu powrócić do Petersburga.

— Francuski poseł w Konstantynopolu, pan de la Valette, odjeżdża 10go do Marsylii, gdzie ma wsiąść na pokład okrętu „Charlemagne.“

— W ostatni poniedziałek zajęli burmistrz miasta Vernon i inspektor domenów przy pomocy sędziego pokoju, komisarza policyi i oddziału żandarmeryi, w imieniu rządu należący do rodziny Orleańskiej zamek Bizy (Eure). Gdy władze przybyły do zamku, zastały bramę zamkniętą. Służba zamkowa nieusłuchała trzykrotnego wezwania burmistrza, zaczem kazano otworzyć bramę ślusarzowi. Dalszego oporu niedoznały władze.

— Pomiędzy kamieniarzami mieszkającymi w okolicy Paryża panuje od niejakiegoś czasu wielkie wzburzenie. Dla licznych budowli w Paryżu postanowiła pewna część ich wstrzymać dowóz kamienia do Paryża, aby przezto wymusić większą zapłatę dla siebie. Policya wmieszała się w to, i przyaresztowano kilka osób, które zdawały się być sprawcami tego zaburzenia. — Na prowincyi niechcieli znowu w kilku miejscach robotnicy iść do roboty, jeźli nieotrzymają większej zapłaty. W Mans przestali robić cieśle, a w La Fleche stolarze. Także i pomiędzy innymi robotnikami tego miasta panowało wielkie wzburzenie. Policya kazała przyaresztować trzech hersztów. W St. Quentin, gdzie stolarze porzucili robotę, przyaresztowano 5 robotników.

— Przy teraźniejszych nadzwyczajnych upałach dostało już wiele osób pomieszania zmysłów. Przedwczoraj zabrała policya 7 osób z ulicy, na których znać było tę słabość umysłu; dwie inne zaś, które także w szaleństwie rzuciły się do Sekwany, zostały uratowane przez rybaków. Wszystkie te osoby zabrano do szpitalów. Również wydarzyło się w ostatnich dniach wiele nieszczęsnych wypadków przy kąpaniu się. Przedwczoraj wyciągnięto 7 osób z Sekwany, które wszystkie przez własną nieostrożność postradały życie. Wszystkie szpitale paryzkie są przepełnione. *(P. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Paryż, 9. lipca. Renty 103—70,20. *Monitor* zapowiada wybory do rad gminnych na czas od 24. lipca do 26. września; wybory zaś departamentalne nastąpią przy końcu lipca. *(L. k. a.)*

Belgia.

(Depesza telegraficzna.)

Bruksela, 7. lipca. Podług doniesienia gazety kolońskiej abdykowało całe ministeryum; wkrótce ma *Monitor* ogłosić ten fakt urzędowy. *(L. k. a.)*

Włochy.

(Główne postanowienia dekretu W. księcia Toskańskiego względem nauk.)

Florencya, 5. lipca. Dekret wielkiego księcia względem nauk zawiera następujące główne postanowienia:

Ostatecznym celem nauki powinno być wykształcenie moralne oparte na dogmatach i prawdach kościoła katolickiego; nauka dzieli się na publiczną i prywatną, wszystkie szkoły publiczne zawisły przez organ ministerstwa oświecenia od władzy udzielnej; biskupi mają w dyecezyach czuwać nad nauką religii przepisaną dla wszystkich szkół; nieprzeszkadzając ulepszeniom mają metody nauczania w szkołach publicznych być ile możności jednostajne; nauka prywatna jest wolną, ale rząd czuwa nad czystością i nad nienagannemi obyczajami nauczających, biskupi nad nauką religii; w szkołach elementarnych udzielaną będzie nauka bezpłatnie, w wyższych zaś zakładach naukowych za mierną opłatę; szkoła wzorowa w Pisa kształ-

Rozmaite wiadomości.

Kometa Biela'ński. Kometa ten noszący nazwę od c. k. kapitana Biela, który bieg jego na dniu 28. lutego w Jozefsztadzie w Czechach najpierwej odkrył i peryodyczność zjawienia się jego obliczył, wraca teraz do perihelium swego i będzie widzialnym na naszej półkuli niebieskiej od 17. lipca do 21go października. Ale ponieważ jest bardzo mały i słabego światła, można go rozeznać tylko za pomocą teleskopu. Kometa ten przebiega swoją mocno eliptyczną kolej około słońca w przeciągu 6 lat i 270 dni oddala się od słońca na 130 milionów mil, zatem nie o wiele więcej nad kolej Jowisza, a zbliża się ku niemu na 18 milionów mil, tak że w owym czasie staje między kolejami ziemi i Wenery. Gwiazdę tę obserwowano już wprawdzie w latach 1772 i 1805, ale wtedy nieuznano ją jeszcze za kometę z tak krótkim czasem obiegu. Po raz ostatni pojawił on się w jesieni r. 1845, przyczem jak Dr. Schulze wspomina w gazecie lipskiej, zrobiono to szczególne spostrzeżenie, że się pojawił jako podwójny, to jest, na dwie gwiazdy podzielony kometa, co przedtem u żadnego komety się niewydarzyło. Inną właściwością tego komety, odróżniającą go od wszystkich innych znanych kometów jest to, że *może się zetknąć z naszą ziemią*. Gdy bowiem większa część kolei kometowych zostaje w takim stosunku tak pomiędzy sobą jako też do kolei planet, że zetknięcie się ich, albo przynajmniej silne zbliżenie się po wszystkie czasy jest niepodobnem, jak długo która z kolei tych nieulegnie zupełnej zmianie: tedy przeciwnie zakreślona jest w ten sposób kolej komety Biela'ńskiego, że zstępny węzeł jej leży bardzo blizko kolei naszej ziemi. Jakoż niewiele brakuje, aby obie koleje przecięły się w tym punkcie. Jeźliby zatem kiedy kometa ten i ziemia nasza miały w równym czasie dojść do tego obydwom kolejom wspólnego punktu, natenczas spotkałyby się tam i musiałyby zetknąć się z sobą. Jednakże zetknięcie się takie Biela'ńskiego komety z naszą ziemią jest, jak powiada Littrow w swoich „Cudach nieba,“ tylko w takich latach możliwem, kiedy kometa dopiero w ostatnich dniach grudnia przez Perihelium swoje (punkt najbliższy słońca) przechodzi. Ale to nienastąpi ani razu w ciągu całego stulecia teraźniejszego. Dopiero w roku 1933 przypadnie perihelium komety na 31go a w roku 2115 na 26. grudnia. Wszelako do tego czasu mogą nastąpić jeszcze różne zmiany i turbacye w kolei jego, które zapobiegną wszelkiemu zetknięciu się jego z ziemią. A zresztą, dodaje Littrow, zdaje się cały ten kometa, mający tylko bardzo małe grubą mgłą osłonięte jądro, składać się tylko z różnych żywiołów ulotnych, tak że zetknięcia się z nim możebyśmy nieczuli nawet.

— Naczelna komenda marynarki wydała niedawno, jak donosi *Lloyd*, rozkaz jeneralny przeznaczający jedną korwetę na dokładne kształcenie kadetów marynarki. Liczbę tych kadetów oznaczono najwyżej na 30, a cały korpus razem z oficerami i majtkami ma się składać z 82 ludzi. Sposób ich kształcenia jest bardzo pojedyńczy i odpowiedny celowi swemu. Kadeci ci otrzymają na mieszkanie osobną część okrętu i dzielić się będą tak jak cała załoga okrętu, na dwie straże główne. Każda straż kadetów będzie znowu podzielona na cztery oddziały, z których zawsze jeden będzie trzymać straż na okręcie. W każdym oddziele stojącym na straży dowodzi jeden kadet na przedniej a jeden na tylnej części okrętu. Dwaj inni zajmują się spisywaniem wszelkich spostrzeżeń na morzu. Piątemu poruczona zostanie inspekcya nad pojedyńczemi posterunkami. Pierwszy kadet komenderuje podczas manewry pod dozorem oficera straży. Drugi czuwa nad ścisłem dopełnieniem wydanych rozkazów i nad utrzymaniem spokojności i porządku na swojem stanowisku. Reszta kadetów każdego oddziału używana będzie oprócz specyalnej służby, podczas manewry albo na masztach albo też na pokładzie. Teoretyczna nauka obejmuje: matematykę, nautykę, sztukę manewrowania, taktykę wodną, sygnalizacye, prowadzenie dzienników i t. p. — praktyczna zaś: manewry żaglowe, ćwiczenie w strzelaniu, fechtowanie, roboty należące do majtków i pływanie. We wrześniu od-

cić będzie nauczycieli dla zakładów publicznych; regulamina szkół i książek szkolnych podlegają przyzwoleniu ministerstwa oświecenia; książki dla nauki religii podlegają potwierdzeniu biskupów; uczniowie niekatolickiego wyznania nie są obowiązani uczęszczać na naukę religii; każda gmina musi mieć przynajmniej jedną szkołę elementarną; w Florencyi i w Liwurnie założone będą szkoły techniczne; dzieci sześcioletnie mogą już być przyjęte do szkoły. *(Abbl. W. Z.)*

(Akta koncylium odbytego w Chinach.)

Rzym, 2. lipca. Przewielebny ks. biskup z Samos in partibus, apostolski wikaryusz dla Japonii przywiózł tu akta pierwszego koncilium odbytego w Chinach do potwierdzenia św. kongregacyi de propaganda fide. Pięciu biskupów, około 30 księży i wielu wyznawców miało udział w obradach. *(A. B. W. Z.)*

(Demonstracya mieszkańców miasta Forli. — Rozkaz delegata.)

Rzym, 3. lipca. Według doniesień dzienników włoskich zrobili mieszkańcy miasta Forli dnia 24go czerwca przy sposobności stracenia kilku morderców demonstracyę, że wieczór nikt nieposzedł do teatru, a nazajutrz rano wszystkie sklepy były pozamykane. — Delegat apostolski wydał przeto rozkaz, aby do piątej godziny popołudniu poodmykano sklepy. Ale ponieważ nie wszyscy ten rozkaz spełnili, skazano przeto 72 kupców na karę pieniężną od trzech aż do czterdziestu scudi. *(Abl. W. Z.)*

(Depesza telegraficzna.)

Turyn, 8. lipca. Izba deputowanych odroczyła się do października. Prezydent ministrów d'Azeglio odjechał do Genuy. Jenerał Lamarmora objął tymczasowo portefeuille spraw zewnętrznych. Królowa powiła syna, który zaraz po chrzcie umarł. *(L. k. a.)*

Niemce.

(Król. saska ambasada przy dworze W. księcia.)

Wejmar, 8. lipca. Słychać, że przy tutejszym wielko-książęcym dworze ma być zaprowadzona formalna ambasada król. saskiego rządu, i że już król. szambelan, i tajny radzca legacyjny p. Carlowitz na tę posadę przeznaczony i nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem mianowany został.

(Przybycie Jej Mości królowej Maryi do Kissingen.)

Kissingen, 7. lipca. Dziś popołudniu o godzinie 5tej przybyła tu Jej Mość królowa Marya i została jak najświetniej przyjęta. Dziś wyprawi mieszczaństwo tutejsze na cześć Jej król. Mości pochód z wachlami, a jutro będzie ogród łazienkowy wspaniale oświetlony. W towarzystwie Jej król. Mości znajduje się książę następca tronu i książę Otto. — Król Szwedzki przybędzie tu najdalej 10go b. m. *(P. Z.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 9. lipca.)

Metal. austr. 5% 81 $^3/_4$; 4 $^1/_2$ 74 $^1/_8$. Akcye bank. 1392. Sardyńskie —. Hyszpańskie 45 $^1/_4$. Wiedeńskie 100 $^7/_8$. Losy z r. 1834 186; 1839 r. 110 $^1/_2$.

Prusy.

(Przybycie Jego Mości Cesarza Rosyi do Berlina.)

Berlin, 10. lipca. Jego król. Mość przybył tu z najdostojniejszym Gościem swoim, Jego Mością Cesarzem Rosyi, dziś w południe o godzinie 1szej z Szczecina. U dworca kolei Szczecińskiej przyjmowali najwyższych podróżnych Ich Excelencye pan prezydent ministrów baron Manteuffel i pan minister handlu v. d. Heydt. *(G. Pr.)*

(Mieszkańcy Kalisza chronią się przed cholerą.)

Ostrowa, 2. lipca. Od kilku dni przybywają tu ciągle strwożeni mieszkańcy z sąsiedniego Kalisza, którzy dla grasującej tam cholery porzucają swoje mienie i tu schronienia szukają. W pierwszych dniach umierały na tę chorobę tylko dzieci, ale wnet zaczęły mrzeć i starsze osoby tak, że przeszłej niedzieli liczono do czterdziestu pogrzebów. Jest to strasznie wielka liczba, jeżeli się zważy, że Kalisz w ogóle tylko 10 do 12,000 dusz liczy. *(A. B. W. Z.)*

(Jenerał Changarnier.)

Berlin, 8. lipca. Jenerał Changarnier, który tu od kilku dni bawi, nieodjedzie ztąd do Wiédnia ani w ogóle do Austryi, ale uda się z swoim towarzyszem panem Brouwer de Hagendorp, członkiem belgijskiej izby deputowanych, ztąd najsamprzód do Drezdna. *(A. B. W. Z.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 10. lipca.)

Dobrowolna pożyczka 5% 102 $^3/_4$ p. 4 $^1/_2$% z r. 1850 103 $^7/_8$. 4 $^1/_2$% z r. 1852 103 $^7/_8$. Obligacye długu państwa 92 $^1/_2$. Akcye bank. 105 $^1/_2$ l. Pol. list. zastaw. --; nowe 96 $^3/_4$; Pol. 500 l. 90 $^1/_4$; 300 l. 152 $^1/_2$ l. Frydrychsdory 13 $^1/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. 10 $^3/_8$. Austr. banknoty 86 $^1/_2$.

Królestwo Polskie.

(Ułaskawienie. — Ogłoszenie od rady lekarskiej Królestwa Polskiego)

Warszawa, 11. lipca. Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się JO. księcia Namiestnika Królestwa, najmiłościwiej rozkazać raczył *Feliksa i Juliana Jordanów*, pozbawionych w r. 1848 za przestępstwo polityczne wszelkich praw stanu i zesłanych do ciężkich robót w Syberyi, pierwszego na lat 18, drugiego na lat 12, uwolnić od ciężkich robót z pozostawieniem na osiedleniu w Syberyi, jeżeli postępowanie ich okaże się zadowalającem.

Ogłoszenie od rady lekarskiej Królestwa Polskiego.

W niektórych miejscach gubernii Warszawskiej okazuje się od niejakiego czasu cholera, a mianowicie w powiatach Sieradzkim i Kaliskim.

Jakkolwiek w okolicach bliższych Warszawy choroba ta nie grasuje, gdy jednakże u wielu osób w Warszawie uważaną była obecnie skłonność do biegunki i do zepsucia trawienia, oraz ściskanie w dołku żołądkowym, a mianowicie u tych, które popełniają błędy dyetetyczne, zwłaszcza w używaniu surowizn, i gdy na kilku osobach

---

bywa się egzamin, rozstrzygający, którzy kadeci mają być zatrzymani jako przydatni do służby.

— Odkąd handel niewolnikami w Afryce uległ zakazowi, odtąd też angielscy kapitanowie okrętowi zwrócili się z tą spekulacyą do Indostanu i Chin. Przewożą na wyspy Maurycego i Kuba, do Indyi zachodnich i południowej Ameryki znaczne transporta nowego rodzaju niewolników, zwanych „Kuli,“ czyli ludzi szukających zarobku i każą sobie za każdą duszę płacić po 25 funtów sztr. Puszczeni na los doznają nie raz w czasie przewozu największego uciemiężenia, tak że chwytają się ostateczności, mordują ciemięzców i przywłaszczają sobie ich okręta. Jakoż już od kilku lat powtarzają się podobne wypadki dość często, a niedawno temu uległ takiemu losowi kapitan okrętowy Victory, a raczej dosięgała go ręka karzącej sprawiedliwości, bo miał na swoim okręcie 300 Chińczyków, a chciał ich w Kallao zaprzedać. Innego znów rodzaju jest wychodźtwo do Singapor, dokąd w roku 1851 migrowało przeszło 8000 Chińczyków, inni wychodzą do Manili, gdzie cały dobry handel zostaje w ręku Chińczyków, do Australii, gdzie się do posług owczarskich najmują, i do Kalifornii. Są-to po większej części ludzie zasobni, którzy sami opłacają koszta przewozu. Roku 1851 wartość wywozu z Kantonu do Kalifornii wynosiła około 800,000 dolarów.

W ciągu stycznia 1852 odeszło z Hongkong do Kalifornii 4000 wychodźców na trzynastu okrętach, a w miesiącu lutym drugie tyle. Teraz znajduje się tam do 30,000 Chińczyków, to jest prawie szósta część całej ludności Kaliforniańskiej. Od rana do wieczora przeciągają liczne tłumy Chińczyków ulicami San Francisco. Osobne znów ich grupy, po sześciu lub ośmiu razem jeden za drugim suną ostrożnie i rozpatrują się ciekawie po mieście. Nowi ci przybysze przychodzą widocznie z głębi państwa niebieskiego. Wkrótce nasuwa się nowa ich hurma; jeden dźwiga cukier, drugi worek z ryżem, inny z mąką, i wszystko-to składają w obszernych spichrzach, Chińczycy są jakby mrówki gospodarcze; za nimi tłoczy się inna grupa, ten z koszem sukień, ten z czem innem, a przodem idzie starzec w okularach ogromnych, i szuka w notatkach swoich za tem lub owem pomieszkaniem. Czasami też zbierze się ich do stu razem, przyglądają się ciekawie osobliwościom miasta, i bawią się między sobą gwarną rozmową. Prąd wychodźtwa skierował się na zachodnie wybrzeża amerykańskie, gdzie się razem tulą i żywią Anglo-Amerykanie, Niemcy, Francuzi i Anglicy, Szkoci i Irowie, wyspiarze sandwikscy i Hiszpanie, Murzyni, Indyanie, wychodźcy z wysp południowego morza i Chińczycy. W pierwszej połowie naszego stulecia zaszło już tyle dziwów, a zapewne i druga jego połowa dostarczy jeszcze zjawisk nie mniej ciekawych. Roku 1900 mogą przybrać całkiem inną postać Chiny, Japonia, wyspy południowe, archipelag indyjski i zachodnie wybrzeże Ameryki. Powstanie tam może taka mieszanina ludów i cywilizacyi, o jakiej nam się teraz i nie śni.

Pseudoskop profesora Wheatstone.

Nowego rodzaju perspektywę wymyślił profesor Wheatstone w Londynie. Nazwał ją „Pseudoskop“ i słusznie, bo bliskie rzeczy oddala, a odległe przybliża, tak że się wydają jak gdyby z wewnątrz wysadzały się na wierzch. Wnętrze filiżanki stoi jak wypukły pagórek; waza porcelanowa z boku wydawała się jak na dwoje przecięta, a kwiaty wysadzane na niej podobne były rzeźbom w głębi jakiegoś naczynia. Twarz wygląda jak maska w klas żłobiona, obraz na ścianie można myśleć że go ktoś w mur wsklepił, a sprzęty w pokoju wydają się gdzieś daleko za ścianą. Przepowiadają wynalazkowi temu sławę, jaką przed trzydziestu laty miały kalejdoskopy.

— W pałacu krzyształowym w Londynie podziwiano sztucznie naśladowane mleko, które od prawdziwego zaledwie odróżnić było można. Wynalazca pan Piesse podał sam do wiadomości publicznej sposób przyrządzania tego mléka. Pan Piesse bierze do tego 4 uncye miodu, jedną uncyę gumy arabskiej w proszku, 3 żółtka z jaj i 6 uncyi czystej oliwy. Najpierw miesza miód i gumę, potem wbija do tego żółtka, a w końcu dodaje oliwę. Oliwa zastępuje pierwiastek masła, jajo żywioł zwierzęcy, czyli pierwiastek sera, a miód i guma cukier mléczny. Uncya tej mixtury zmieszana z pół kwartą wody, daje pół kwarty mléka, które snadnie do kawy i herbaty użyte być może.

okazały się już w Warszawie przypadłości choleryczne, przeto bezpieczeństwo zdrowia wymaga, aby się mieć na ostrożności.

Od bacznego zachowania się zależy możność ochronienia się od cholery. Mianowicie nie należy jeść surowizn, sałaty, mizeryi, ogórków, grzybów itp. Owoce oraz jagody dojrzałe, używane przez zdrowe osoby umiarkowanie nie bywają szkodliwe, wyjąwszy agrest i porzeczki. Zaziębienia starannie unikać należy, zwłaszcza w zimnych kąpielach.

Szczególniej zaleca się ostrożność tak co do pokarmów jak i kąpieli przy zepsutem już trawieniu, a tem bardziej przy rozwolnieniu: w tym ostatnim przypadku należy niezwłocznie udawać się o pomoc lekarską.

Rząd ze swej strony zarządził należne środki ratunku. Osoby uboższe dotknięte cholerą lub przypadłościami do niej zbliżającemi się, albo też biegunką, przyjmowane będą niezwłocznie do wszystkich szpitalów, bez wymagania zwyczajnych formalności, z wyjątkiem szpitalu Ś. Łazarza i Oftalmicznego. Dla biednych w domu leczonych, lekarstwa wydawane będą ze wszystkich aptek na rachunek skarbu, pomoc zaś lekarska bezpłatnie będzie udzielaną. *(G. War.)*

Rosya.

(Złożenie rachunków kredytowych zakładów państwa.)

Petersburg, 2. lipca. Odbyte na dniu 28. czerwca r. b. posiedzenie rady kredytowych instytutów państwa zostało utworzone przez dyrygującego w ministerstwie finansów przy złożeniu rachunków tych instytutów za rok 1851 uroczystą przemową, z której przytaczamy następujący ciekawy ustęp: „Moi Panowie! Przedkładając Wam rachunki kredytowych instytutów państwa z roku 1851 czuję się być obowiązanym wspomnąć przy tej sposobności o kilku najważniejszych w interesie kredytu publicznego użytych środkach: Ponieważ przy końcu roku zeszłego podniósł się był kurs papierów francuskich, przystąpiono ku końcu stycznia r. b. za najwyższem przyzwoleniem do ogólnej sprzedaży nabytych w roku 1847 na rachunek kapitału przeznaczonego do wymiany kredytowych biletów państwa — pięćprocentowych rent francuzkich. Ale gdy rząd francuzki w marcu r. b. wydał dekret tyczący się konwersyi tych rent na $4^1/_2$ procentowe, otrzymała ambasada nasza w Paryżu na mocy najwyższego rozkazu zlecenie, w przeciągu oznaczonego w rzeczonym dekrecie terminu, wypowiedzieć cały kapitał za należące do funduszu wymiany a podówczas niesprzedane jeszcze pięćprocentowe renty. Zlecenie to wypełniła ambasada, a obecnie wypłacił już rząd francuski cały kapitał przypadający za renty. Obszerne sprawozdanie o tej operacyi będzie w swoim czasie przedłożone radzie.“

Po mianowaniu czterech członków dla dokładniejszego rozpoznania rachunków uskuteczniła jeszcze wspomniona rada tego samego dnia przy kompletnem zebraniu swoich członków i wszystkich deputowanych stanu kupieckiego, jakoteż w obecności komendanta twierdzy Piotra i Pawła, rewizyę przewiezionego do skarbcu tej twierdzy funduszu kredytowych biletów państwa, mianowicie w złocie (3 prct.) 9,270.000 rubli, a w śrebrze 2,000.000 rubli, razem 11,270.000 rubli śr., przyczem się przekonano, że wspomniona suma całkowicie i bez najmniejszego uszczerbku tam złożona została. W dowód czego spisano protokół, który wszyscy obecni podpisami swemi zatwierdzili. *(G. Pr.)*

Turcya.

(Flota turecka na wybrzeżach Syryjskich. — Memorandum Porty do ambasad zagranicznych względem praktyki lekarzów.)

Z Konstantynopola piszą pod dniem 30. czerwca: Zostająca pod komendą Achmeda Baszy a złożona z 3 fregat, 1 korwety, 3 brygów, 1 goelety, 1 parostatku i 4 szkut flota morza śródziemnego zawinęła na dniu 25. b. m. do Metelin, zkąd jednakże niezwłocznie odpłynie dalej ku wybrzeżom Syryjskim. — Tutejsze ambasady otrzymały memorandum ze strony wys. Porty, które ich uwiadamia, że każdy obcy lekarz chcący tu praktykować, egzaminowi w tutejszej szkole medycyny poddać się musi. Bo też istotnie dopuszczano się tu dotychczas niesłychanej szarlataneryi w tym względzie. *(Lit. kor. austr.)*

Wyspy Jońskie.

(Adres zgromadzenia prawodawczego do lorda nadkomisarza wysp jońskich i odpowiedź ostatniego.)

Korfu, 28. czerwca. Lord nadkomisarz nakazał indagacyę względem niedawnego pożaru izby parlamentowej, a legislacyjnemu zgromadzeniu dał tymczasem inny lokal do dyspozycyi. Za to, równie jak za wykonane i przyrzeczone reformy wyraziło mu prawodawcze ciało podziękowanie w adresie, i równocześnie oznajmiło życzenie dalszych reform w instytutach nauk publicznych, finansach, systemie wyborowym i t. d. Lord Ward odpowiedział na ten adres oświadczając, że kontent jest z postępowania teraźniejszego zgromadzenia, które według jego zdania zajmuje się teraz więcej niż przedtem prawdziwemi potrzebami kraju. Ponowił przyrzeczenie, że w miarę okoliczności zaprowadzi ulepszenia, i wyraził nadzieję, że uczynione koncesye wzmocnią między narodową reprezentacyą i władzą wykonawczą dobre porozumienie. *(A. B. W. Z.)*

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe lwowskie.)

Lwów, 14. lipca. Dziś sprzedawano na naszym targu korzec pszenicy po 17r.34k.; żyta 13r.11k.; jęczmienia 12r.20k.; owsa 6r. 53k.; hreczki 14r.; — cetnar siana kosztował 2r.27k., okłotów 1r. 12k.; — za sąg drzewa bukowego płacono 23r., sosnowego 18r.30k. w. w. Ceny w ogóle, wyjąwszy ceny pszenicy, znowu cokolwiek popadały. — W poniedziałek nie było dowozu i targu.

(Ceny targowe w obwodzie Bocheńskim.)

Bochnia, 10. lipca. Według doniesień handlowych płacono na targach w Bochni, Wieliczce, Wojniczu i Brzesku w miesiącu *czerwcu* w przecięciu za korzec pszenicy 11r.6k.—10r.25k.—11r.—11r.12k.; żyta 9r.42k.—9r.32k.—10r.—9r.36k.; jęczmienia 7r.51k.—7r.38k.—8r.—8r.; owsa 4r.$12^1/_2$k.—3r.54k.—4r.—4r.; ziemniaków 4r.1k.—0—3r.—0. Cetnar siana kosztował 1r.20k.—0—1r.12k. 1r. Sąg drzewa twardego 7r.36k.—7r.15k.—7r.49k.—7r., miękkiego 5r.28k.—6r.—5r.40k.—6r. Funt mięsa wołowego sprzedawano po 5k.—5k.—$5^3/_5$k.—5k. i garniec okowity po 2r.18k.—2r.—1r.36k.—1r.36k. m. k. Hreczki, kukurudzy, nasienia konicza i wełny nie było w handlu.

Kurs lwowski,

Dnia 14. lipca.

		gotówką		towarem	
		złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	mon. k.	5	38	5	42
Dukat cesarski	„ „	5	43	5	47
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	48	9	52
Rubel śr. rosyjski	„ „	1	54	1	55
Talar pruski	„ „	1	44	1	47
Polski kurant i pięciozłotówk.	„ „	1	25	1	26
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	„ „	83	36	83	48

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 14. lipca 1852.

		złr.	kr.
Kupiono prócz kuponów 100 po	mon. konw.	—	—
Przedano „ „ 100 po	„ „	—	—
Dawano „ „ za 100	„ „	83	30
Żądano „ „ za 100	„ „	84	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 13. lipca.)

Amsterdam $164^1/_2$ l. 2. m. Augsburg $118^3/_4$ l. uso. Frankfurt $117^3/_4$ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg $174^3/_4$ l. 2. m. Liwurna $116^1/_2$ p. 2. m. Londyn 11.50. l. 3. m. Medyolan $118^5/_8$. Marsylia $139^3/_4$ l. Paryż $139^3/_4$ l. Bukareszt 232. Konstantynopol —. Agio duk. ces. $25^5/_8$. Pożyczka z r. 1851 5% lit. A. $97^1/_4$; lit. B. —.

(Kurs pieniężny na giełdzie Wied. d. 12. lipca o pół do 2giej po południu.)

Ces. dukatów stęplowanych agio $25^1/_2$. Ces. dukatów obrączkowych agio 25. Ros. Imperyały 9.42. Śrebra agio $18^5/_8$ gotówką.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 14. lipca.

Hr. Łoś Aug., z Spasa. — Br. Brückmann Xaw., z Wołoszczy. — PP. Zbyszewski Wik., adwokat kraj., z Kociubiniec. — Tarnawiecki Marc., adwokat kraj., z Gdyczyna. — Sozański Franc., c. k. komornik, z Wolicy trembowelskiej. — Guzkowski Kajetan, z Mościsk. — Czarnecki Jan, z Stanisławczyka. — Strzelecki Krzys., z Płuchowa. — Czarnecki Eust., z Tarnopola. — Bal Jędrzej, z Tyrawy wołoskiej. — Głogowski Artur, z Bojańca. — Jędrzejowicz Maxym., z Ohniatyna. — Smólski Józef, z Kobylniey wołoskiej. — Załęski Alex., z Łukawiec. — Tatarkowski Maciej, z Drohomyśla.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 14. lipca.

Hr. Karnicki Roman, do Żółkwi. — Br. Brunicki Józef, do Podhorzec. — PP. Czetsch, c. k. radzca nadw., do Krakowa. — Kabath Maur., adwok. kraj., do Korczyna. — Krzeczunowicz Ign., do Jaryczowa. — Zółtowski Jan, do Lubienia. — Zelechowski Wład., do Łentowni. — Udrycki Adolf, do Choronowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. lipca.

Pora	Barometr w mierze wiéd. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Średni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ‴ ⁗				
6 god. zran.	28 0 37	+ 13,5°	+ 20°	Zachodni,	pogod. ☉
2 god. pop.	28 0 70	+ 19,5°	+ 10,5°	„	„ „
10 god. wie.	28 0 67	+ 12,5°		—	„

T E A T R.

Dziś: opera niemiecka: „**Lucia di Lammermoor.**“

W Sobotę: na dochód JPana Freund, opera niemiecka: „**Das Pferd von Erz.**“